

Hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth ar gyrff llywodraethu ysgolion – disgrifiad o'r rôl

Darperir y ddogfen hon i roi dealltwriaeth i gyrff llywodraethu ysgolion yng Nghymru o fanteision penodi hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth ar gyfer eu hysgol a'r dyletswyddau y gallant eu cyflawni. Nid yw penodi hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth yn newid y gofynion ar gorff llywodraethu i gyflawni ei swyddogaethau cydraddoldeb statudol fel y'u rhestrir.

Pam mae angen hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth ar fy nghorff llywodraethu?

Dylai pob ysgol yng Nghymru ymroi i fod mor gynhwysol a chroesawgar â phosibl. Dylid dathlu gwahaniaethau, nid gwneud hwyl am eu pen a'u cwestiynu. Dylai fod gan ysgolion bolisi dim goddefgarwch tuag at fwlio ac aflonyddu o bob math. Mae penodi hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth yn un ffordd o ddangos i gymuned yr ysgol bod eich corff llywodraethu yn cymryd y mater hwn o ddifrif a'i fod am arwain drwy esiampl¹.

Beth mae'n ei olygu?

Dylai hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth fod yn barod i godi llais dros gydraddoldeb ac amrywiaeth bob amser ac ym mhob penderfyniad polisi. Dylai deimlo'n gyffyrddus i herio arweinwyr yr ysgol a'r llywodraethwyr os yw'n teimlo bod yr ysgol yn syrthio'n brin o'r safon neu'n gweithredu mewn ffordd sy'n gwahaniaethu. Dylai hefyd godi ymwybyddiaeth am faterion yn ymwneud ag amrywiaeth a chynhwysiant er mwyn hyrwyddo cydraddoldeb.

Dylai hyrwyddwyr hefyd weithio gyda'r pennaeth a'r awdurdod lleol i fonitro a diweddarau cynlluniau cydraddoldeb strategol ac amcanion cydraddoldeb yr ysgol. Bydd hyn yn rhoi atebolrwydd i'r ysgol ar effeithiolrwydd ei pholisïau.

Pa gymwysterau, hyfforddiant neu brofiad arbennig sydd eu hangen arnaf i ysgwyddo'r rôl hon?

Dim. Y cyfan sydd ei angen i fod yn hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth yw brwdfrydedd dros sicrhau tegwch i bawb.

Fodd bynnag, efallai y bydd hyrwyddwr am fanteisio ar unrhyw hyfforddiant ychwanegol a gynigir gan eu hawdurdod lleol neu gonsortiwym sy'n ymwneud â chydraddoldeb ac amrywiaeth. Bydd hyn yn helpu i sicrhau eu bod yn meddu ar yr wybodaeth a'r adnoddau angenrheidiol i helpu i ddwyn eu tîm arweinyddiaeth ysgolion i gyfrif mewn ffordd ystyrlon.

Ble gallaf ddod o hyd i help a chefnogaeth ar faterion amrywiaeth?

Mae yna lawer o adnoddau ar-lein i'ch helpu i adnabod achos o wahaniaethu. Mae cyrff trydydd sector fel [Dangos y Cerdyn Coch i Hiliaeth](#), [Stonewall Cymru](#) a [SNAP Cymru](#) i gyd yn llefydd da i ddechrau. Efallai y bydd eich awdurdod lleol

¹ Mae [canllaw i'r gyfraith i lywodraethwyr ysgolion](#) yn rhoi rhagor o wybodaeth am yr hyn a ddisgwylir gan gyrff llywodraethu mewn perthynas â deddfwriaeth cydraddoldeb

hefyd yn cynnig hyfforddiant ar gydraddoldeb, yn ogystal â'r hyn a gynigir yn y pecyn hyfforddiant cynefino gorfodol i lywodraethwyr. Ar gyfer staff o gefndir Ethnig Lleiafrifol byddai hefyd yn ddefnyddiol eu cyfeirio at rwydwaith [BAMEed Cymru](#).

Pa gwestiynau ddylai'r hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth fod yn eu gofyn i'r pennaeth a'r corff llywodraethu?

Dylai'r hyrwyddwr cydraddoldeb ac amrywiaeth fod yn barod i ofyn beth mae'r pennaeth a'r corff llywodraethu yn ei wneud i sicrhau bod yr ysgol yn esiampl o ran amrywiaeth a hyrwyddo cydraddoldeb. Dyma rai enghreifftiau:

- Sut mae ethos yr ysgol yn dathlu gwahaniaethau?
- Sut ydym yn datblygu dealltwriaeth cymuned yr ysgol gyfan am wahanol ddiwylliannau a chefnidiroedd?
- Esboniwch sut mae'r ysgol yn ymdrin â honiadau o hiliaeth / homoffobia / trawsffobia / bwlio ar sail anabledau ac anghenion dysgu ychwanegol (gan gynnwys staff a dysgwyr)². Ydy'r dull gweithredu hwn yn ddigon da?
- Pwy yw'r unigolyn / unigolion sydd wedi'i bennu / wedi'u pennu i staff a dysgwyr droi ato / atynt os oes ganddynt bryderon? Pa brosesau sydd ar waith i helpu staff a dysgwyr godi eu llais heb ofni cael eu cywilyddio ac yn y sicrwydd yr ymdrinnir â'r mater yn briodol?
- Yn eich barn chi, ym mha ffyrdd mae'r addysgu a dysgu yn yr ysgol yn adlewyrchu amrywiaeth fel thema trawsbynciol yn y cwricwlwm? Pa fath o ddyfeisgarwch a mentrau sy'n cael eu rhoi yn eu lle?
- Pa mor gynhwysol yw'r polisi o ran gwisg ysgol?³
- Sut caiff safbwyntiau a barn dysgwyr ynghylch cydraddoldeb ac amrywiaeth yn yr ysgol eu cofnodi a'u hystyried?
- Pa gamau sy'n cael eu cymryd i sicrhau bod staff yr ysgol a'r corff llywodraethu mor amrywiol â phosibl ac yn cynrychioli ein cymuned gymaint ag y bo modd?
- Pa gamau gwirio a ddilynir i sicrhau bod yr ysgol yn cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010 a Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011?⁴
- Beth ydym ni'n ei wneud i weithredu argymhellion [Gweithgor Cymunedau, Cyfraniadau a Chynefin Pobl Ddu, Asiaidd ac Ethnig Lleiafrifol yn y Cwricwlwm Newydd: adroddiad terfynol](#)?
- Sut y gallwn sicrhau nad yw unrhyw newidiadau i bolisiau ysgolion neu bolisiau ysgol newydd yn cael effaith andwyol ar unrhyw grwpiau penodol?
- Beth yn rhagor allwn ni ei wneud fel ysgol i hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth?

² Gellir dod o hyd i ganllawiau ar gofnodi digwyddiadau bwlio o fewn [Hawliau, parch, cydraddoldeb: canllawiau i ysgolion](#)

³ Gellir dod o hyd i ganllawiau ar faterion cydraddoldeb a pholisiau gwisg ysgol o fewn [Polisiau gwisg ysgol ac edrychiad disgyblion: canllawiau ar gyfer cyrff llywodraethu](#)

⁴ [Deddf Cydraddoldeb 2010](#) a [Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 \(Dyletswyddau Statudol\) \(Cymru\) 2011](#)